

בין גול לגל

עלון שדות ים 1972, א תשרי תשפ"ד, 16.09.2023

שנה טובה!

תשפ"ד

דוד גרליך ז"ל 1928-2023

קורות חיים דוד גרליך – הספד

אבא נולד בשנת 1928 בעיר שטרסבורג שבמחוז אלזס שבצרפת. היה בן יחיד להורים ציונים שהיו פעילים בקרב הקהילה היהודית בעיר. אביו היה גזבר הארגונים היהודים ואימו היה פעילה במוסדות הנשים היהודיות. אבא גדל והתחנך בבית ציוני והיה לו ברור כבר מגיל צעיר, שהוא יעלה לארץ ישראל ויגשים את חלום הוריו. ערב פרוץ מלחמת העולם השנייה והוא בן 10, נאלצו הוא ומשפחתו וכל יהודי מחוז אלזס שעל גבול צרפת – גרמניה, לפנות את ביתם בעקבות האנטישמיות הגוברת. סבו של אבא היה יהודי דתי מסורתי ומראהו החיצוני היה הגורם העיקרי לתשומת לב לא רצויה בזמן המלחמה. על אף זאת התעקש הסבא ולא הסכים לוותר על תלבושתו היהודית, תוך לקיחת סיכון גדול. המשפחה יחד עם הסבא נדדה לדרום צרפת ומצאה מסתור בכפר אצל איכר מקומי. במהלך המלחמה בהיותו נער, נתב קש אבא על ידי פעילים של המחתרת היהודית, לסייע בהעברת ילדים את הגבול עם שוויץ. בהמשך נאלץ לנדוד שוב וברח לשוויץ לבדו. שם בחר לעבוד אצל איכר מקומי כי רצה לקבל הכשרה מקצועית בחקלאות, טרם עלייתו לארץ ישראל לקיבוץ.

עם תום המלחמה ולאחר שמשפחתו חזרה לשטרסבורג, התנדב אבא והצטרף להקמת סמינריון למדריכים סמוך לפריז. הסמינריון הכשיר אותו להדריך ילדים יהודים יתומים ניצולי שואה. שם פגש את רעייתו לעתיד – אמנו מיכל, שגם היא הגיעה מפריז לשמש כמדריכה לילדים היהודים. דוד ומיכל התחתנו בפריז ומיד לאחר מכן בתחילת 1949 עלו לארץ ישראל על סיפונה של אניית מעפילים ישנה, מחיפה הגיעו ישירות לקיבוץ שדות ים כאשר הם נאלצים לחצות את נחל חדרה בעזרת סוס ועגלה, וכך לאורך החוף עד לקיבוץ.

אבא היה איש איש חינוך בכל רמ"ח איבריו, ובשדות ים היה ממקימי בית הספר המקומי, בניית חברת הילדים, פינת החי, קומונת האופניים ומוביל חגים משותפים ואירועי תרבות קיבוציים. יזם, הוביל וביים חגי מחזור, חגיגות בר מצווה, מופעים והצגות ואת חג ה-25 של הקיבוץ. הצגות ואירועים אלו נכתבו, הומחזו והוצגו על ידי ילדי וחברי הקיבוץ. היה מורה ומחנך שידע להעצים כל ילד באשר הוא, דחף לעצמאות ולקיחת אחריות משותפת. היה ממקימי בית הספר המשותף חוף הכרמל, היה מחנך ומורה של תלמידים רבים משדות ים ויישובי חוף הכרמל. היה לו חשוב לאפשר למתקשים במקצועות הריאליים למצות את יכולתם ופתח עבורם חוג בחירה בשם "מתמטיקה יוצרת", שעסק בהפקת וצילומי קולנוע בטרם עידן הווידאו. לימים, הפך חוג זה למגמת קולנוע ולאולפן האור-קולי בבית הספר. הוביל פעילויות חברתיות בבית הספר האזורי עוד טרם 'מועצת התלמידים'. נתן לתלמידים שותפות וסמכויות החלטה בתחומים רבים בבית הספר, שחרט על דגלו בחירה ואחריות.

במסגרת פעילותו הציבורית, שימש אבא כרכז המדור לבמאות של התנועה הקיבוצית. בנוסף, הקים את המרכז האור קולי של התנועה ברמת אפעל. עם סיום עבודתו בבית הספר, שימש במשך שנים כמנהל המכללה האזורית בחדרה. לאחר שסיים את תפקידיו הציבוריים, חזר הביתה לשדות ים והתפנה להקים בה את אולפן הווידאו הראשון, שהפיק ותעד סרטים ואירועים מחיי הקהילה. הוא אף הגדיל לעשות, כשלקח על עצמו כפרויקט לתעד את קורות החיים והסיפורים האישיים של וותיקי הקיבוץ. עד שנותיו האחרונות היה מעורה בנעשה בקיבוץ, מגלה איכפתיות, שותף להחליטות ומביע את דעתו בקול רם.

אבא, זכית להגשים את חלומך הציוני, להקים משפחה בארץ ישראל, לנכדות ונכדים, לנין ושתי נינות. השארת אחרייך מאות תלמידים שחינכת ולימדת לאורך השנים, הזוכרים אותך לטובה ומדברים עלייך כדמות משמעותית בחייהם. זכית לאריכות ימים ולשיבה טובה בביתך בקיבוץ אל מול הים. אתה משאיר אחרייך מורשת איתנה ומרשימה ומשפחה אוהבת הגאה בך.

הגיע הזמן לשחרר.

נוח על משכבך בשלום.

באהבה רבה, בנך רן

לאבא שלי,

אבא של נפטר בגיל 95 בבית שלו ובמיטה שלו, מוקף בבני המשפחה האוהבת כפי שרצה.

אבא היה אדם רב פעלים. אפיינו אותו חוש ההומור המיוחד שלו, האופטימיות, היצירתיות והמשפחתיות.

הוא ואמא הגיעו לקיבוץ ב-1949 מצרפת לאחר מלחמת העולם ה-2. אבא גדל במשפחה ציונית בשטרסבורג והיה לו ברור שהוא רוצה לבנות את חייו במדינת ישראל ולא להישאר באירופה של אחרי המלחמה.

הוא ראה בקיבוץ תמיד את הבית והרגיש מחובר אידיאולוגית לערכים של הקיבוץ. אחד הדברים שהכרתי באבא הייתה היכולת לראות בכל דבר שעשה ערך ומשמעות. הוא לא היה אדם שחש חרטה על העבר ותמיד הסתכל בגאווה על כל מה שהקים בקיבוץ. הוא היה אדם כריזמטי ומוערך בכל מקום שבו עבד.

היה את אבא הדמות הציבורית, האדם שעשה ונתן כמעט הכל למען הקיבוץ.

אבא המחנך המוערך, אבא הבמאי שדורש הפקה לא פחות ממושלמת של הצגות בשנת בר המצווה ובחגי המחזור, והיה את אבא המורה לקולנוע וטלוויזיה בביה"ס האזורי במעגן מיכאל ועוד...

והיה את האבא הפרטי שלי. האבא המשפחתי, איש חם ומתעניין, איש של שיחה. יש לי המון זיכרונות נעימים ורגעי קירבה איתו. למשל: אני בגילאי הגן מגיעה אחר הצהריים מבית הילדים לבית הוריי, לאבא היה כיסא קטן על האופניים מקדימה ואני הייתי יושבת בו. כך, טיילנו אבא ואני בנמל קיסריה עם האופניים, אני הייתי שואלת את אבא המון שאלות ומספרת לו חוויות ואבא התעניין ובעיקר הקשיב לי. או למשל, אבא וסבתא (אמא שלו) ואני מכינים ביחד סנדוויצ'ים לימי הולדת (הייתה במשפחה מסורת של הכנת מגשי סנדוויצ'ים לימי הולדת). אני יושבת לידם ומקשטת כל פרוסת לחם בזית, פלפל, עגבנייה ומלפפון. אלו היו שעות מיוחדות של תחושת "ביחד".

והיה את הסיפורים שאבא סיפר על תקופת המלחמה, שתמיד היו מתובלים באומץ, אופטימיות והומור. למשל, הסיפור על אבא שהיה נער בן 16 והעביר את הגבול בין צרפת לשווייץ קבוצת ילדים יהודים כדי להציל אותם. אבא סחב על הכתפיים ילד קטן את כל הדרך הקשה, והיה רגע שבו הם כמעט ונתפסו..

והיה את אבא ואמא של השנים האחרונות. שני אנשים שעברו ביחד כל כך הרבה, ומצאו בשנים האחרונות הרבה רוגע, אהבה ושלווה.

קשה מאוד להיפרד ממך אבא, היית בשבילי תמיד דמות ערכית, איש של עקרונות וערכים, אדם ישר ואוהב אדם.

יהיה זכרך ברוך, בתך ענת

דוד גרליך

קשה מאוד להספיד אותך דוד, איש ענק שכמותך, איש שכולם מקשיבים למוצא פיו, אדם מרשים ורב פעלים, פורץ דרך בכל מובן אפשרי.

דוד ומיכל, מהרגע הראשון שנפגשנו, הרגשתי בבית מאור עיניכם וקבלת הפנים שלכם, היתה רק הפתיחה ליחסים חמים וטובים שנמשכים מעל 40 שנה.

דוד, אתה המודל שלי לסבא שובב, מצחיק ובעל רעיונות משוגעים! איש מבוגר עם ראש של ילד והבנה נדירה של נפש האדם. כל אחד מן הילדים שלנו ושל ענת ושמוליק זכה לחוות סבא נדיר, שהמציא להם סיפורים והעשיר אותם בחוויות ילדות בלתי נשכחות.

ואני כלתך, עומדת כאן ומצדיעה לך, על כל מה שהבאתם, אתה ומיכל אל תוך חיי.

אוהבת אותך, סם כלתך

סבא שלי אהוב,

זכינו בך לכך כך הרבה שנים ועדיין זה מרגיש שהלכת מאיתנו מהר מדי.
אף פעם אי אפשר להיות מוכנים לפרידה מאדם כל כך מרכזי ואהוב.
אתה סבא, באמת, הסבא הכי טוב והכי אהוב בעולם. על כולנו.

כל כך הרבה זיכרונות ממך חוזרים ומציפים. אני זוכרת שכשהייתי קטנה יותר, הגעתי לבקר אותך ואת סבתא בקי
בוץ, ואתה באת עם האופניים לאסוף אותי מהשער שליד 'גן עד'. הכרזת על עצירה ב'גן עד', הושבת אותי על אחד
הספסלים, והתחלת לתשאל אותי ולהוציא ממני כל פיסת מידע על חיי. זכיתי בסבא שרצה לדעת ולהיות מעורב בכל
פרט ופרט: על החוויות שלי בלימודים – מה מעניין אותי ומה דעתי על כל מיני נושאים, איזה בנים אני מחבבת ומי הן
החברות שלי, מהם התחביבים שלי, מה אני עושה בשעות הפנאי.

כמה דברים זכינו ללמוד ולחוות איתך: טיולים לרפת, לבאלות הכותנה, לדיונות, שחיית בוקר ושחייה לילית בים, עצי
רה בבית חנה סנש, סיפרת על חינוך, על היסטוריה, אומנות, קולנוע, תיאטרון, עיצוב אופנה. איתגרת אותנו בעוד ועוד
נושאים. היית מקור המידע הכי עשיר, הכי מעניין עבורי, הכי יצירתי וכריזמטי.

עם השנים שעברו, זכינו להכיר גם אותך יותר, את דוד. את סיפור חיך, את זכרונותיך, חוויותיך כילד, כנער בצרפת,
בדרך ובארץ. גרמת לנו להיות מרותקים ממך ושבויים בקסמיך, פעם אחר פעם. גרמת לנו להתגלגל מצחוק עד
דמעות (במיוחד את סבתא). כל מפגש איתך, חיכיתי לחלוק מידע, חיכיתי לדון בנושאים ולשמוע את דעתך, לשתף
אותך, בהתרגשות.

כמה קשה להיפרד ממך סבא. אבל עכשיו אתה כבר לא סובל יותר. אני מאחלת לך ומקווה שאתה כובש את כולם
שם, היכן שלא תהיה, נהנה מאוכל טוב, כמו שאתה אוהב.

אוהבת אותך סבא, איתנו אתה תמיד תישאר נוכח בכל רגע ורגע, סבא ניצחי. תודה לך על ילדות והתבגרות בלתי נית
נת להחלפה, ועל כך שגרמת לכל אחד ואחת מאיתנו, באמת להרגיש הנכד האהוב מכולם.

מבטיחה שנשמור על סבתא האהובה, נחבק ונעטוף.

כבר מתגעגעת אלייך, למבט עיניים שאין לו סוף, לחיוך השובב, לאצילות, להכל.

נכדתך

סבא שלי,

עוד לא ברור לי איך אני מספידה אותך, איך אתה כבר לא פה?

27 שנה שזכיתי להיות הנכדה שלך, זכיתי ללמוד ממך, זכיתי לשמוע את הסיפורים המרתקים שלך, לצחוק מהבדיחות
שלך, להתייעץ איתך, וסתם לדבר איתך על החיים.

אני באמת בת מזל שהיה לי סבא כמותך. כל פעם שהיה לי עבודה בבית הספר או בלימודים שאמרו לנו לחשוב מי
מושא להערצה שלנו אתה הראשון שהייתי חושבת עליו. אתה מושא להערצה בשבילי, ולנצח תהיה.

שרדת את השואה, הכרת את סבתא ועליתם לארץ להקים בית בארץ ישראל ונשאתם פה גם כשהיה קשה.
תמיד היית אדם כל כך חזק וכל יכול.

סבוב, הקשר שלנו היה כל כך מיוחד, שלפעמים לא היינו צריכים לדבר ורק מלהסתכל בעיניים היינו מבינים אחד את
השנייה. הזיכרונות ממך לנצח יישארו איתי, וילוו אותי לכל החיים. אני יודעת שאתה תמיד איתי, גם כשאתה פיזית
כבר לא. אני מבטיחה לך שנשמור על סבתא ונביא לה מלא מלא נשיקות ובורי בשמך.

סבוב, העיניים הכחולות שלך והחיוך שלך צרובים בלב שלי לנצח נצחים.

אני אוהבת אותך כל כך ואתגעגע לנצח,

נכדתך עופרי

סבא יקר,

כשפגשתי אותך ביום ראשון שעבר, אמרתי לך שוב ושוב שאתה סבא הכי טוב בעור
לם. רציתי שתלך לעולמך עם הידיעה המוחלטת הזאת, ושלא יהיה לך שום ספק על
מה שהיית בשבילנו. חייכת וידעתי שאתה סופג כל מילה אלייך.

אינספור קולאז'ים וציורים על הקיר יעידו את אותו הדבר, אבל אין כמו זיכרונות שימ
חישו מה הצלחת להעביר לי ולכולנו בדרכך המיוחדת.

היית ערכי, ציוני, אהבת את הקיבוץ ואת המדינה.

בתור ילדות, לקחת אותנו לאינספור טיולים בקיבוץ, בדיונות, בכותנה, ברגל, באופניים
ולא ויתרת על אף יעד. לקחת אותנו לים בבוקר, בצהריים ואפילו בלילה לשחייה
לילית. לא התרשמת מהפחד ו"הפינוק" שלנו והיה לך חשוב שנצבור חוויות שיעצבו
אותנו לכל החיים.

כשבאתי לבקר אותך ואת סבתא בזמן שטיילתי בשביל ישראל הסתכלת בי והתגאת על אהבת הארץ והמולדת.
כשבאתי לבקר מהצבא עם מדי חיל הים התגאית בפני חברייך בארוחת הבוקר על המדים ועל העשייה בצבא. בזמן
ההתמחות שלי במהלך הלימודים בפרדס חנה גרתי אצלך ואצל סבתא תקופה לא קצרה, נתת לי להרגיש בת בית
"שמכניסה אור" לדבריך. היית נוכח בכל תקופה בחיי, היית מקור לגאווה בפני חברים וחברות על עצם סיפור חייך
ואישיותך החזקה. מצאת נושא שיחה עם כל אחד על כל דבר, גם השקפותיו ודעותיו היו שונות משלך.

אתה משאיר אחרייך את הסבתא הכי טובה בעולם, שהאהבה והזוגיות שלכם היא השראה לכולנו.

אתה משאיר אחרייך משפחה מעריצה ואוהבת שלא מצליחה לדמיין איך יהיה בלעדייך. הפכת אותנו למי שאנחנו,
ועל כך תמיד תהיה חלק מאיתנו.

אוהבת אותך סבא, אתה הסבא הכי טוב בעולם.

נכדתך עמית

Dear Ran, Yoel, Sem and Anat,

I've been told by my sister Annie that your father David passed away.

It makes me feel very sad because David was my best uncle, a very interesting, good and kindly person.

I remember all the good moments we spent together, and they are of great value to me.

I had opportunities to tell him how important he was to me and I thank him for all advices he provided to me.

He had a great sense of humor, he understood people, knew to make us feeling good, and had a unique power to motivate anybody to do his best.

He and I shared a same passion for cats, for teaching, and for making interviews. He together with Michael and you will always be my beloved family.

I miss him already, I'm sorry not being here with you I send you and to Michael all my love in this so painful moment.

Love,

Daniella Kaminsky

בת אחיו של מיכל מפריז

גרליך

דוד היה הסיוט שלי בשדות ים, שלוש שנים שתקתי, לא דיברתי בכיתה, לא שרתי, הייתי בהלם מהמעבר מביתי ברגבים לשדות ים. והוא הכריח אותי לשיר, לדבר ואפילו לרקוד בלט ברחבת בית חנה... כאמור, סיוט. אבל, עברתי מוכן לשכבת הנעורים, לתיכון, ללימוד עצמי כי דוד הפיל עליי אין סוף משימות של חיבורי מחקר וכתיבה, ובשיחת סיכום לפני המעבר אמר לי: "היית מטובי תלמידיי, ואהבתי אותך".

זה גרליך – מחנך דגול, משפיע וקשוח... הטיולים השנתיים איתו הם חוויית ילדות בלתי נשכחת, עם הליכה מפרכת, חקרנית וסקרנית, ובסופה – תמיד מתיחה ראויה.

הצגות ובימוי בחג המשק, בכיתות, באירועים וחגים היו חוויה בלתי נשכחת...

לפעמים, סיוט בלתי נשכח, אבל תמיד מעשיר ומלמד. "חבצלת, אתם הכיתה הכי מחורבנת שהייתה לי, התור היו הרבה יותר טובים מכם", היה רועם קולו, ואנחנו רעדנו והערצנו...

לך לדרכך, איש יקר ומיוחד, סולחים לך, אוהבים ומתגעגעים, **שמוליק – כיתת חבצלת**

לדוד גרליך

זכינו להיות הכיתה הראשונה שדוד חינך. בימים ההם, אוח, כמה זה היה מזמן...

בלינה המשותפת, בכתה הכוללת, קמים מהשינה עם רדיו שדוד פתח, שוטפים פנים ונכנסים לשיעור ראשון. אחרי ארוחת הבוקר, מחצית מהכיתה לטובת המטפלות בניקיון הבית ומחצית הכיתה – עבודה בנוי ובפינת החי. גם בזה רעיון חינוכי של הכנה לחיי עבודה בהמשך.

בכיתה ג' היינו חבורה קטנה, אבל מאוד פעלתנית ורעשנית עד כדי כך שהמורה שלנו עזבה את הקיבוץ בחופש חנוכה. הדבר גרם לכך שדוד הוזעק מהסמינר באורנים כדי להציל את המצב, וכך המצב התייצב ונשאר עד סוף כיתה ט'. אנחנו זכינו למורה משקיען, יצירתי ומתמיד. מורה עם תכנית סדורה, כוונות ברורות וסמכות.

המשפט השגור בכיתת התור היה: "דוד אמר", "דוד אמר". אני מרגיש שדוד הוא האדם אשר הטביע את חותמו על עיצוב האישיות שלנו ועל האנשים אשר אנחנו היום יותר מכל אדם אחר, למעט ההורים.

יהיה זכרו שמור בתוכנו, יובל פרדס - כיתת התור

דוד – היית לנו מורה לחיים!

בשיעור הראשון הודעת שאתה כותב בשגיאות כתיב, וביקשת שנתקן אותך!

הודעת ש"אתה חייב לשתות תה חם", ואז גם לנו – תלמידייך הרשת להציב פתיליה עם קומקום תה חם ע"י השולחן בכתה הכוללת. "אתם רוצים לקשט את הסוכה? – קשטו!" נתת חומרים, ושלחת אותנו לבצע. לקחת אחריות יחד.

ארוחת ערב? התורנים היו מכינים ועורכים את השולחנות. עדיין לא אוכלים! קודם מסתכלים, מריחים, מתרשמים ורק אז – ה"בתאבון". וכמובן שמחסלים, רוחצים כלים ומשאירים מצוחצח למטפלת שתגיע מחר בבוקר.

היינו הכתה הראשונה שכתבה את ספרי קורות המשפחה (מה שנקרא היום "שורשים"). בהנחייתך, נשלחנו לראיין את ההורים והסבים – אם היו. והצגת בר המצווה היתה חגיגה של תמונות ושירים על מגוון העדות והתרבויות שהבאנו מתוך סיפורי קורות המשפחות שלנו. עד היום כולנו שרים בכל מפגש כיתתי את השירים האלה.

"רוצים הופעה במסיבת חנוכה עם ההורים? – תכתבו!" והדרכת ודחפת ליצירה עצמית. כך גם עד י"ב עם כתיבת ההצגה לאורך חודשים ארוכים בהנחייתך, ועד הבימוי שלך – בתנאי שכולם יגיעו לחזרות! "תלכו להביא את יואל מהים! לא נתחיל לפני זה!". ועוד זכור לטוב, הטיוול השנתי בכתה ט' - שבועיים תמימים בהרי ירושלים, כולל מסע חוליות עם הציוד על הגב! טוב... וכמה מתיחות על הדרך.. בסדר, גם למדנו היסטוריה, ותנ"ך ותולדות ישראל בדרך המיוחדת שלך.

היית מורה לחיים! לעצמאות, לאחריות, לעזרה הדדית ולכבוד לכל אחד, באשר הוא. נטעת בנו כישורי חיים של יחד, כיאה לתפיסת החינוך ולתרבות הקיבוצית.

תודה! שלומית, בשם כיתת נחשול.

